

Kulturutskottets betänkande 2018/19:KrU12

Allmänna kulturfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. kultursamverkansmodellen, digital utveckling inom kulturområdet, internationellt samarbete och kultur på recept, främst med hänvisning till pågående arbete.

I betänkandet finns åtta reservationer (M, SD, C, L).

Behandlade förslag

Cirka 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden.....	6
Former för styrning och finansiering	6
Regional kulturverksamhet.....	8
Digital utveckling.....	10
Internationellt samarbete	12
Kultur i hela landet	13
Nordens hus.....	14
Kultur på recept	15
Kulturkanon.....	17
Hyressättningsmodell för kulturinstitutionerna	18
Kulturens roll i bildningen.....	19
De nationella minoriteternas kultur	20
Reservationer	21
1. Former för styrning och finansiering, punkt 1 (M, L)	21
2. Regional kulturverksamhet, punkt 2 (M, C, L).....	22
3. Digital utveckling, punkt 3 (C).....	23
4. Internationellt samarbete, punkt 4 (C, L).....	24
5. Kultur i hela landet, punkt 5 (C).....	24
6. Nordens hus, punkt 6 (SD)	25
7. Kultur på recept, punkt 7 (SD)	26
8. Kulturkanon, punkt 8 (SD).....	27
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	28
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	28

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Former för styrning och finansiering

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkandena 2 och 4 samt

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 1 och 3.

Reservation 1 (M, L)

2. Regional kulturverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 12,

2018/19:2196 av Carina Ödebrink (S),

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8,

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 2 i denna del och

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 2 (M, C, L)

3. Digital utveckling

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 22 och

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 1 och 3.

Reservation 3 (C)

4. Internationellt samarbete

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 och

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 4 (C, L)

5. Kultur i hela landet

Riksdagen avslår motion

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 2 i denna del och 6.

Reservation 5 (C)

6. Nordens hus

Riksdagen avslår motion

2018/19:653 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Reservation 6 (SD)

7. Kultur på recept

Riksdagen avslår motion

2018/19:1285 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD).

Reservation 7 (SD)

8. Kulturkanon

Riksdagen avslår motion

2018/19:1647 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2.

*Reservation 8 (SD)***9. Hyressättningsmodell för kulturinstitutionerna**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 14.

10. Kulturens roll i bildningen

Riksdagen avslår motion

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkandena 9, 15 och 21.

11. De nationella minoriteternas kultur

Riksdagen avslår motion

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 20.

Stockholm den 7 maj 2019

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Lotta Finstorp (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Anna Sibinska (MP), Viktor Wärnick (M) och Cassandra Sundin (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 23 yrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 som gäller bl.a. kultursamverkansmodellen, digital utveckling inom kulturområdet, internationellt samarbete och kultur på recept. Motionsförslagen finns i bilagan.

Den 8 november 2018 presenterade Statens kulturråd myndighetens verksamhet för utskottet. Den 6 december 2018 presenterade Statskontoret rapporten Uppföljnings- och utvärderingssystemet av kultursamverkansmodellen – en översyn (2018:15). Den 7 mars 2019 föredrog Myndigheten för kulturanalys sin rapport En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen (2019:1). Den 4 april 2019 redovisade Riksrevisionen sin granskningsrapport Konsten att styra – regeringens styrning av kulturområdets institutioner (RiR 2019:10).

Bakgrund

Den nationella kulturpolitiken

Riksdagen beslutade i december 2009 om nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Utskottets överväganden

Former för styrning och finansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om politisk styrning inom kulturområdet och breddad finansiering av området med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (M, L).

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) anför i motion 2018/19:2862 yrkande 1 att den politiska styrningen av konsten och kulturens innehåll bör minska. Motionärerna menar bl.a. att det behövs en översyn av regleringsbrev och statliga uppdrag. I samma motion yrkande 3 anför motionärerna att en mångfald av finansiärer inom kulturområdet bör värnas och möjliggöras.

Christer Nylander m.fl. (L) efterlyser i motion 2018/19:2037 yrkande 2 en bred utredning om hur kulturens finansiering kan breddas. I samma motion yrkande 4 anför motionärerna att kulturen ska vara kvalitetsdriven och att statliga bidrag ska vara utformade på ett sätt som bidrar till långsiktig kvalitetsutveckling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av Riksrevisionens granskning av regeringens styrning av kulturområdets institutioner under perioden 2010–2018 (RiR 2019:10). Enligt Riksrevisionen utmärker sig kulturområdet i vissa förvaltningspolitiska och styrningsmässiga avseenden jämfört med andra politikområden med sina många små myndigheter och en mångfald av verksamhetsformer såsom ekonomiska och ideella föreningar, stiftelser och statligt ägda bolag. Totalt listar granskningen 52 institutioner som fick statliga medel under 2018. Likaså beskriver Riksrevisionen kulturområdet som ett politikområde som karakteriseras av en stark autonomi, dvs. att svensk kulturpolitik handlar om att skapa så goda förutsättningar för konstnärligt skapande som möjligt, medan frågor som handlar om konstens innehåll och kvalitet överlämnas till professionen. Riksrevisionen tar i sammanhanget upp att principen om armlängds avstånd är utgångspunkten i den svenska förvaltningsmodellen, som gör en tydlig åtskillnad mellan politik och förvaltning. Modellen bygger i mycket stor utsträckning på tillitsfulla relationer mellan politik och förvaltning, men det finns alltid en möjlighet för regeringen att vid behov styra både nära och intensivt. Riksrevisionen menar att ett sådant scenario skulle kunna skapa utmaningar i relation till kulturområdets autonomi.

Riksrevisionens slutsats är att regeringens styrning har blivit tydligare sedan 2010 och präglas av långsiktighet men att regeringens styrning inte är tillräckligt anpassad till framför allt de statliga bolagens och stiftelsernas olika verksamhetsformer där lagstiftning respektive stadgar väger tyngre än regeringens riktlinjebeslut för statens bidrag. Detta kan bidra till målkonflikter.

Även Myndigheten för kulturanalys har studerat styrningsfrågor. I sin rapport Kulturanalys 2019 – En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen (2019:1) bedömer myndigheten att den politiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten behöver utredas utifrån om och i så fall hur förutsättningarna för bidragssökande har förändrats under senare år, med särskilt fokus på hur tvärsektoriella perspektiv påverkat bidragsgivningen och den konstnärliga friheten.

Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen sedan en tid tillbaka tittar på möjligheterna till s.k. tillitsbaserad styrning inom staten. Tillitsbaserad styrning utgår från att regeringen ger utföraren tydliga uppgifter och handlingsutrymme för hur uppdraget genomförs. Uppdragsbeskrivningen ska kombineras med att regeringen följer upp och kontrollerar på ett sådant sätt att man får tillräckligt underlag för den fortsatta styrningen och att uppföljningen uppfattas som meningsfull och legitim av utföraren.

Det är mycket positivt att villkoren för kulturområdet genomlyses ur många perspektiv, inte minst för att säkerställa en legitimitet för den statliga kulturpolitiken. Arbetet är viktigt för att öka medvetenheten kring frågor om former för styrning och finansieringsformer. I sammanhanget vill utskottet också lyfta fram Riksrevisionens pågående granskning av fri-entré-reformens eventuella konsekvenser för museernas förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

Utskottet kommer noga att följa dessa frågor och ser med stort intresse fram emot att ta del av regeringens behandling av Riksrevisionens granskningar. Utskottet finner inga skäl att föregå det arbetet och avstyrker därmed motionerna 2018/19:2037 (L) yrkandena 2 och 4 samt 2018/19:2862 (M) yrkandena 1 och 3.

Regional kulturverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kultursamverkansmodellen med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 2 (M, C, L).

Motionerna

Carina Ödebrink (S) anför i motion 2018/19:2196 att statens bidrag till den regionala samverkansmodellen bör ses över och utvecklas för att nå ökad kulturell jämlikhet och likvärdighet.

I motion 2018/19:2862 anför Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 2 att kultursamverkansmodellen bör utvecklas och reformeras. Motionärerna menar att bl.a. rollerna inom modellen behöver tydliggöras.

Per Lodenius m.fl. (C) anför i motion 2018/19:2446 yrkande 2 i denna del att kultursamverkansmodellen bör utvecklas och att regionerna bör ta fram en nationell kulturplan i samverkan med den nationella nivån.

I motion 2018/19:2037 anför Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 12 att det nationella stödet bör fördelas med större förtroende för de lokala och regionala kompetenserna.

Anna Sibinska m.fl. (MP) lyfter i motion 2018/19:2295 yrkande 8 fram behovet att jämna ut den geografiska kulturklyftan. Motionärerna menar att det är viktigt att modellen fortsätter att utvecklas för att öka det regionala och lokala inflytandet.

Bakgrund

Kulturdepartementet presenterade 2017 promemorian Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – Framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen (Ds 2017:8). Som en följd av förslaget utökades anslagets ändamålsbeskrivning till att omfatta museernas kulturmiljöarbete och professionell bild- och formverksamhet. Samtidigt togs ändamålet konst- och kulturfrämjande verksamhet bort som eget verksamhetsområde för att i stället integreras i modellens övriga verksamhetsområden. Regeringen presenterade följande insatser för att utveckla modellen:

- Statens kulturråd bör aktivt verka för att inom befintliga ramar minska skillnader när det gäller tillgång till i kultur i hela landet.
- Filmområdets roll och utveckling inom ramen för kultursamverkansmodellen bör utvärderas.
- Utvecklingsbidrag bör även i fortsättningen fördelas av Statens kulturråd för att främja strategiska utvecklingsinsatser av nationellt intresse och användas som styrmedel av regeringen för att peka ut särskilt prioriterade områden.

- Dialogen med det civila samhället bör utvecklas inom kultursamverkansmodellen.
- Dialogen mellan den nationella politiska nivån och den regionala politiska nivån bör formaliseras för att främja en ökad samverkan och möjliggöra en utvecklad dialog om gemensamma politiska prioriteringar.

Utskottets ställningstagande

Medel till kultursamverkansmodellen fördelas inom anslaget 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet. Utskottet noterar att årets anslag uppgår till ca 1,5 miljarder kronor och att regeringen i vårändringsbudgeten för 2019 föreslår en minskning av anslaget med 6 miljoner kronor för att justera för den förstärkning om 6 miljoner kronor som avsåg en tidsbegränsad satsning under perioden 2016–2018 på den nationella biblioteksstrategin (prop. 2018/19:99).

I december 2017 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att göra en översyn av hur kultursamverkansmodellen följs upp och utvärderas på regional och nationell nivå. I uppdraget ingick också att i dialog med Regeringskansliet (Kulturdepartementet) lämna förslag på hur man kan uppnå en mer ändamålsenlig och effektiv uppföljning som beaktar de regionala kulturplanernas prioriteringar och de nationella kulturpolitiska målen. Uppdraget presenterades för utskottet i december 2018. Utskottet noterar att Statskontoret gör bedömningen att det finns utrymme för förenklingar och förbättringar för att göra uppföljnings- och utvärderingssystemet mer effektivt och ge bättre underlag för omprövningar av verksamheter (2018:15). En alltför omfattande och detaljerad nationell uppföljning kan enligt Statskontoret motverka regionala prioriteringar och variationer på ett sådant sätt att det inte ligger i linje med intentionerna för kultursamverkansmodellen. Statskontoret befarar därför att både modellen och det nationella uppföljningssystemet kommer att få problem med legitimiteten om inga större omprövningar eller omfördelningar genomförs.

Utskottet noterar vidare att Myndigheten för kulturanalys i sin rapport Kulturanalys 2019 – En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen (2019:1) lyfter fram att de ekonomiska förutsättningarna för de regionala kulturinstitutionerna har urholkats. En slutsats är att kultursamverkansmodellen har inneburit förvaltning av tidigare statlig finansiering snarare än friutrymme och utveckling. Myndigheten rekommenderar regeringen att anpassa uppdragen till regionala och nationella institutioner efter det aktuella budgetutrymmet och att undersöka på vilka sätt det är möjligt att genom mer generella bidrag skapa större ekonomiskt friutrymme i regioner och kommuner.

Utskottet menar att kultursamverkansmodellen är en central kulturpolitisk reform som behöver ha rätt förutsättningar för att kunna verka i sin fulla potential. Modellen har nu varit verksam tillräckligt länge för att det ska vara möjligt att dra lärdomar om utfallen. Utskottet vill dock inte föregripa resultatet av det arbete som sedan en tid pågår för att utveckla

kultursamverkansmodellen. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:2037 (L) yrkande 12, 2018/19:2196 (S), 2018/19:2295 (MP) yrkande 8, 2018/19:2446 (C) yrkande 2 i denna del och 2018/19:2862 (M) yrkande 2.

Digital utveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om digitala uttryck och digitalisering av den offentligt finansierade kulturen med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 3 (C).

Motionerna

Per Lodenius m.fl. (C) framhåller i motion 2018/19:2446 yrkande 1 vikten av att främja ett brett kulturliv där nya digitala uttryck och mångkultur frodas sida vid sida med traditionella kulturformer och där kreativa näringar blomstrar. I samma motion yrkande 3 anför motionärerna att det krävs goda förutsättningar för att sprida och ta del av kultur som skapats i andra länder för att nå ett kulturliv i världsklass. Ett sätt att lyckas med att främja digitala företag är enligt motionärerna en gemensam digital marknad i EU.

I motion 2018/19:2295 vill Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 22 digitalisera den offentligt finansierade kulturen samt utveckla tjänster och kanaler för digital distribution av kultur i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att målet för den nationella digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Inom ramen för arbetet har Riksarkivet fått i uppdrag av regeringen att, i samarbete med Lantmäteriet, främja arbetet med att tillgängliggöra information och öppna data från statliga myndigheter under regeringen. Riksarkivet har också fr.o.m. 2018 fått en förstärkning med 10 miljoner kronor för att ta bort avgifterna för tillgång till digital arkivinformaton (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:KrU1, rskr. 2017/18:91).

Utskottet noterar vidare att Riksantikvarieämbetet, i samband med att myndigheten den 1 juni 2017 fick regeringens uppdrag att främja utveckling och samarbete på museiområdet, inrättade enheten för digital förmedling där man bl.a. driver en s.k. kulturarvsinkubator som ett treårigt projekt 2018–2021. Det övergripande målet är att främja innovation och teknisk utveckling samt ökat entreprenörskap och småföretagande inom kulturarvsområdet inriktat på digitala tjänster och produkter för museimarknaden. Plattformen Minnen.se är ett samarbete mellan Riksantikvarieämbetet, Nordiska museet

och Kultur IT för att digitalt samla in och tillgängliggöra berättelser. Kultur IT är ett icke-kommersiellt företag som ägs av fem norska museer och Stiftelsen Nordiska museet. It-företaget arbetar med bl.a. gemensamma tekniska lösningar inom museivärlden. Moderna museet aviserar en utställning hösten 2019 om förändringen i innebörden av temat konst och teknologi i en tid när det är svårt att föreställa sig en värld utan teknologi (Mad Muses).

Utvecklingen visar sig även inom humaniora och samhällsvetenskaperna där datadriven forskning erbjuder forskaren möjlighet att söka i och analysera stora datamängder. Tekniken underlättar för forskarna att använda nya typer av data och metoder samt utmana vetenskapliga paradig. Vid Umeå universitets humanistiska fakultet finns ett s.k. Humlab som bedriver forskning och undervisning inom digital humaniora, dvs. en kombination av traditionell humaniora, kultur och informationsteknik. Vid Göteborgs universitet finns Centrum för digital humaniora sedan 2014 som bl.a. bedriver forskning inom digital kunskapsteori och digital textanalys. Riksbankens Jubileumsfond finansierar forskning som utvecklar eller tillämpar nyskapande metoder inom humaniora och samhällsvetenskap. Under 2018 etablerade Kungl. biblioteket ett laboratorium för datadriven forskning inom humaniora och samhällsvetenskap för att främja den svenska forskningens kvalitet genom att tillhandahålla en effektiv forskningsinfrastruktur med digitalt material.

Kommissionens förslag till direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden, COM(2016) 593, syftar till att skapa rättslig förutsebarhet vid digital och gränsöverskridande användning av verk och andra alster samt förbättra tillgången till sådant innehåll. Före detta artikel 11, nuvarande artikel 15, innebär i korthet att när användare länkar till nyhetsartiklar ska webbplattformer köpa licenser av mediehusen eftersom de återger innehåll ur artiklarna. Före detta artikel 13, nuvarande artikel 17, innebär att webbplattformer ska känna igen upphovsrättsskyddat material och ersätta skaparna av verk såsom musik, film och nyhetsartiklar. För att göra det krävs automatiska system som känner av vad användare lägger ut och åtgärder för att underlätta licensiering av innehåll. Den 26 mars 2019 röstade EU-parlamentet ja till det förslag som parlamentet och rådet utarbetat utifrån kommissionens förslag. Frågan slutbehandlades vid rådet (jordbruk och fiske) den 15 april som också antog förslaget. I april arrangerade kommissionen för tredje året i rad Digitala dagen för att manifesteras den digitala teknikens betydelse. Inom kulturområdet behandlades bl.a. frågan om gemensamma standarder inom EU.

Utskottet noterar att den digitala tekniken fortsätter att utvecklas och ger nya tjänster, perspektiv och upplevelser. Inom kulturområdet har fokus så här långt kanske främst varit på *digitisering* av kulturarvet, dvs. överföring av information från analogt till digitalt format. Ovanstående exempel visar att medvetenheten kring *digitalisering*, dvs. hur den digitala tekniken påverkar samhällsutvecklingen, börjar växa sig stark även inom kulturområdet.

Utskottet ser sammanfattningsvis positivt på utvecklingen och finner inga skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med

motionsyrkandena. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:2295 (MP) yrkande 22 och 2018/19:2446 (C) yrkandena 1 och 3.

Internationellt samarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ökat kulturutbyte med omvärlden med hänvisning till befintliga insatser.

Jämför reservation 4 (C, L).

Motionerna

I motion 2018/19:2446 anför Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 4 att det kulturella utbytet med övriga världen bör öka, för att sprida och utveckla det svenska kulturlivet.

Christer Nylander m.fl. (L) anför i motion 2018/19:2037 yrkande 3 att engagemanget i det internationella kultursamarbetet bör öka. Sverige ska enligt motionärerna vara öppet, välkomnande och intresserat av omvärlden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet menar att internationellt samarbete bidrar till ökad kvalitet och relevans. Därför är det viktigt att internationellt samarbete integreras i de verksamheter som beviljas statligt stöd.

Samtliga myndigheter på kulturområdet har också enligt sina instruktioner till uppgift att integrera ett internationellt och interkulturellt perspektiv i sina verksamheter. Som exempel kan nämnas att Statens kulturråd och Konstnärsnämnden arbetar i internationella sammanhang för att främja kulturens roll för yttrandefrihet och demokratisering och verkar för synergier mellan kulturpolitiska och biståndspolitiska insatser. Konstnärsnämndens internationella program för bild- och formkonstnärer, Iaspis, syftar till att öka och fördjupa kontakterna mellan svenska konstnärer och internationella institutioner, med bl.a. ateljévistelser. Programmet har precis utökat sina samarbetsländer till att omfatta Sydafrika och Indien. Statens kulturråd ger tillsammans med Tillväxtverket sedan 2016 stöd till professionella aktörer, t.ex. förlag, curatorer, gallerier, agenter och producenter som verkar för att främja export av svensk litteratur och dramatik, scenkonst samt bild- och formkonst. Aktiviteterna ska främja internationaliseringen av svensk konst och kultur vid sådana branschspecifika mötesplatser som gynnar svensk kulturexport. Därutöver har ett antal kulturmyndigheter i uppdrag att redovisa vilka insatser som görs inom kulturområdet för att bidra till global hållbarhet inom ramen för politiken för global utveckling (PGU).

Utskottet noterar att regeringen 2017 instiftade ett exportpris för kulturella och kreativa näringar för att uppmärksamma områdets hela bredd. Regeringen

delar även ut ett årligt musikexportpris till musikskapare som bidragit till exportframgångar och bilden av Sverige i utlandet.

Även Sveriges kulturråd vid Sveriges ambassader i Peking, Berlin, Istanbul, London, Moskva, Paris, Pretoria och Washington samt vid Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen i Bryssel bidrar till att främja Sveriges internationella kulturutbyte genom att bl.a. förmedla kontakter och rapportera om aktuella kulturpolitiska frågor.

Utskottet finner inte skäl att förorda tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena. Därmed avstyrks motionerna 2018/19:2037 (L) yrkande 3 och 2018/19:2446 (C) yrkande 4.

Kultur i hela landet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nationalscener och nationellt kulturhuvudstadsår.

Jämför reservation 5 (C).

Motionen

Per Lodenius m.fl. (C) anför i motion 2018/19:2446 yrkande 6 att möjligheterna för de nationella kulturinstitutionerna att sprida sin verksamhet i hela landet bör ses över. Ett sätt att göra det är enligt motionärerna att ge regionala scener, t.ex. Dalhalla, status som nationalscener. Motionärerna vill i samma motion yrkande 2 i denna del att ett nationellt kulturhuvudstadsår inrättas där en svensk stad vartannat år får statusen nationell kulturhuvudstad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att satsningarna på digitalisering av biografier för att öka tillgången till kultur genom filmmediet har gett goda möjligheter att visa nationella och internationella opera-, teater- och scenkonstföreställningar i hela landet (prop. 2010/11:9 utg.omr. 17, bet. 2011/12:KrU1 respektive prop. 2015/16:1 utg.omr. 17, bet. 2015/16:KrU1). Operan direktsänder t.ex. föreställningar i samarbete med Folkets Hus och Parkers biografier. Därtill ska Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB enligt sina sändningstillstånd för perioden 2014–2019 göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige. Utbudet har också utökats med de visningsmöjligheter som erbjuds via tjänsten SVT Play.

Riksteatern ska enligt regeringens riktlinjebeslut för 2019 arrangera föreställningar och verka för ett starkt arrangörsled inom scenkonsten i hela landet. Riksteatern ska vidare producera och turnera med scenkonst av hög

kvalitet och bidra till utveckling och spridning av dansen som konstform i hela landet genom samarbete med nationella, regionala och lokala aktörer. Riksteatern turnerade i samarbete med Operahögskolan i Stockholm under 2018 med en fullskalig föreställning, Opera Extravaganza, där orkester och sångare befann sig på olika platser och man med hjälp av en s.k. dubbelriktad fibersändning kunde ge publiken upplevelsen av en liveföreställning med hela ensemblen på samma scen.

Vad gäller yrkandet att göra regionala scener till nationalscener vill utskottet referera till att regeringen i sina riktlinjebeslut för 2019 till Kungliga Dramatiska teatern AB och Kungliga Operan AB definierar nationalscen som en ledande institution inom sitt område och som står på högsta nivå när det gäller utveckling, förnyelse och konstnärlig kvalitet samt hantverksskicklighet i ateljéer och verkstäder. Operan och Dramaten ska också följa upp, redovisa och kommentera det regionala utfallet av sina verksamheter.

Utskottet menar vidare att långsiktiga satsningar ger bättre förutsättningar att uppmärksamma och utveckla kulturlivet i Sveriges mindre städer än ett kulturhuvudstadsår. Kultursamverkansmodellen syftar också till att främja en mer stabil utveckling och synliggörande av det regionala och lokala kulturlivet.

Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:2446 (C) yrkande 2 i denna del och yrkande 6.

Nordens hus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att inrätta ett Nordens hus i Sverige med hänvisning till en redan etablerad informationsverksamhet.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionen

Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkar i motion 2018/19:653 att regeringen utreder möjligheterna att inrätta ett Nordens hus i Sverige. Motionärerna förespråkar ett mer omfattande och allsidigt nordiskt hus än de befintliga nordiska informationskontoren.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Nordiska ministerrådet har valt att främst etablera sin informationsverksamhet i medlemsländernas huvudstäder och att rådet därutöver finansierar regional verksamhet i form av Nordiska informationskontor i Sverige, Finland, Norge och Island samt i Sönderjylland/Sydslesvig. Dessa kontor drivs av Föreningen Norden. Det

finns även ett Nordens hus i Reykjavik som är en kulturstiftelse under ledning av Nordiska ministerrådet.

Utskottet kan vidare konstatera att Sverige under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2018 i samband med kulturministermötet arrangerade ett toppmöte med nordiska aktörer samt lokala, regionala och nationella kulturpolitiker för att diskutera hur förutsättningarna för kultur i hela Norden kan stärkas på alla styrnivåer.

Utskottet anser att motionsyrkandet till stora delar är tillgodosett och avstyrker därmed motion 2018/19:653 (SD).

Kultur på recept

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker ett motionsyrkande om kultur på recept med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 7 (SD).

Motionen

Angelika Bengtsson m.fl. (SD) anför i motion 2018/19:1285 att den forskning som gjorts om kultur i sjukvården bör användas och skarpa reformer utredas för att öka användningen av kultur i hälso- och sjukvården.

Bakgrund

Riksdagen har riktat två tillkännagivanden till regeringen om kulturens roll för hälsan. I betänkandet Kultur för alla (bet. 2015/16:KrU10) föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om vikten av att ta till vara forskning och beprövad erfarenhet kring ämnet kultur och hälsa i utformningen av den framtida kulturpolitiken. I betänkandet Kultur för alla (bet. 2016/17:KrU5) föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att även utveckla det arbete som pågår och stärka samarbetet mellan kulturen och välfärdens kärnområden. Med anledning av tillkännagivandena redogjorde regeringen i budgetpropositionen för 2018 för att man vid 2017 års dialog om kultursamverkan gav regionalt kulturansvariga politiker och Sveriges Kommuner och Landsting möjlighet att informera om de arbeten som pågår runt om i landet när det gäller kultur och hälsa (prop. 2017/18:1). Vid dialogen efterlystes bl.a. strukturer och öppenhet om kulturens betydelse och potential inom sjuk- och hälsovården, fortsatt forskning och en nationell överblick. Regeringen redogör också för att kultur och hälsa lyfts fram som ett viktigt område i majoriteten av de regionala kulturplanerna.

Regeringen gav vidare i november 2017 Statens kulturråd i uppdrag att genomföra en nationell översikt av hur det strategiska arbetet inom kultur och hälsa, utifrån forskning och beprövad erfarenhet, bedrivs i samtliga län och

hur kunskapsutbyte och samverkan kan vidareutvecklas. Kulturrådet redovisade uppdraget i september 2018 med rapporten Nationell översyn kultur och hälsa – samverkan och kunskapsutbyte mellan kultur- och hälsoområdet. Rapporten visar bl.a. att det saknas en nationell aktör med överblick, kunskap och uppdrag inom området och att det även saknas samverkan och kunskapsutbyte mellan myndigheter på nationell nivå. Kulturrådet menar även i rapporten att den enskilda sjukvårdens ledningar har en begränsad överblick av tillämpningen av kultur och hälsa inom sina respektive organisationer. Kulturrådet föreslår bl.a. en strategisk samverkan mellan Social-, Utbildnings- och Kulturdepartementen tillsammans med stimulansmedel för att öka tvärssektoriell samverkan. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Det finns olika exempel på positiva samband mellan hälsa och konsumtion och/eller utövande av kultur. Två sådana exempel är Kultur på recept 2.0 – Skånemodellen som även inspirerat Danderyds smärtklinik i sin behandling av psykisk ohälsa och/eller smärtproblematik. Verksamheten har utvärderats med goda resultat och i dag pågår vid Helsingborgs lasarett en förlängd satsning där forskare bl.a. följer om kulturaktiviteterna påverkar patienternas läkemedelsanvändning, symtom och vårdkonsumtion. En nyligen publicerad forskningsstudie vid Danderyds sjukhus visar att patienter med långvarig smärta och begränsade kunskaper i svenska och som regelbundet har fått möta musik, dans, konst, slöjd och film, både som publik och genom eget deltagande, upplever att ångest och depression har minskat och att de brutit sin isolering. Vissa uppgav även att de fått mindre ont.

Utskottet välkomnar Statens kulturråds nationella översikt och menar att den har ökat kunskapen om hur arbetet inom området kultur och hälsa bedrivs i hela landet. Förhoppningsvis kommer de insatser och studier som gjorts inom kulturområdet att kunna bidra till fortsatt utveckling av området kultur och hälsa.

Utskottet ser att det kvarstår arbete för att säkerställa effekter och förklara på vilket sätt kulturen bidrar till bättre hälsa. Därför är det glädjande att vi fortlöpande kan ta del av internationell forskning om kulturens positiva inverkan på hälsan. En arbetsgrupp i det brittiska parlamentet har t.ex. under året presenterat rapporten Creative Health: The Arts for Health and Wellbeing i vilken man kommit fram till att musik, konst och andra former av kultur kan förbättra patienters hälsa och livskvalitet.

Utskottet finner sammanfattningsvis inga skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med motionsyrkandet och avstyrker därmed motion 2018/19:1285 (SD).

Kulturkanon

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en immateriell kulturkanon för svenska samhällsvärderingar med hänvisning till att en kontinuerlig samhällsdebatt om värderingar är att föredra.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionen

I motion 2018/19:1647 anför Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 att Sverige bör inspireras av Danmark och ta fram en immateriell kulturkanon för svenska samhällsvärderingar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Danmark i december 2016 antog en s.k. Danmarkkanon med tio värdeord som syftade till att beskriva de danska värderingar som formar den enskilda danska medborgaren och det danska samhället genom vanor, traditioner och tankesätt. I sammanhanget kan nämnas att en dansk kulturkanon presenterades cirka tio år tidigare. Personer, yrkesverksamma inom bl.a. arkitektur, bildkonst, design, konsthantverk, film och musik, valde ut totalt 108 danska verk, som i hög grad ansågs ge konstupplevelser till samtida, dåtida och framtida publik. Danmark har sedan 2004 också en dansk litteraturkanon.

Att slå fast samhällsvärderingar i en kanon riskerar att ge en alltför statisk bild av ett samhälles värderingar och utveckling över tid, såvida inte en sådan kanon revideras med jämna mellanrum. Ett sådant arbete kan bli kostsamt och består även av många överväganden vad gäller bl.a. metodval. Utskottet menar att det i sig inte är försvarbart att använda statliga medel inom kulturområdet till att producera listor som dessutom kan komma att ha en styrande effekt på innehållet i de kulturfrämjande och kulturutövande insatser som staten avsätter medel till. Utskottet förespråkar i stället en kontinuerlig samhällsdebatt om vilka värderingar som ska forma utvecklingen av det svenska samhället.

Därmed avstyrker utskottet motion 2018/19:1647 (SD) yrkande 2.

Hyressättningsmodell för kulturinstitutionerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker ett motionsyrkande om en hyressättningsmodell för kulturinstitutionerna med hänvisning till kommande utredningsarbete.

Motionen

I motion 2018/19:2295 tar Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 14 upp frågan om en hyressättningsmodell för kulturinstitutionerna. Motionärerna menar att en stor del av de statliga anslagen till kulturinstitutionerna i de större städerna går till höga hyror och att staten därför bör sträva efter en hyressättningsmodell där institutionernas möjligheter att fullgöra sina uppdrag sätts i första rummet och inte marknadens logik.

Bakgrund

Riksdagen tillkännagav för regeringen 2009 att den bl.a. skulle överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet samt belysa vilken effekt som antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna (bet. 2009/10:KrU1, rskr. 2009/10:140 och 144).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den kostnadshyresmodell som sedan 2001 gäller för huvudbyggnaderna för Kungliga Operan, Dramaten, Nationalmuseum, Historiska museet och Naturhistoriska riksmuseet har påtagliga brister. Dessa brister blir ännu tydligare nu när flera institutioner har eller står inför omfattande renoveringar som innebär så kraftiga hyreshöjningar att kostnadshyresmodellen inte längre kan sägas ge stabila hyresförutsättningar.

Utskottet menar att det är angeläget att hyresmodellerna för de berörda kulturinstitutionerna snarast får en lösning. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen i augusti 2018 fattade beslut om att tillsätta en utredning som ska föreslå nya hållbara alternativa hyresmodeller för de fem kulturinstitutionerna och att uppdraget ska slutredovisas senast den 31 oktober 2019 (dir. 2018:98). En utredare har dock ännu inte utsetts.

Utskottet avser att noga följa ärendet men finner inga skäl att föregå kommande utredningsarbete och avstyrker därmed motion 2018/19:2295 (MP) yrkande 14.

Kulturens roll i bildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kulturens roll i bildningen med hänvisning till pågående arbete.

Motionen

Anna Sibinska m.fl. (MP) påtalar i motion 2018/19:2295 yrkande 15 kulturens roll i bildningen. Motionärerna menar att bildningen innebär en livslång strävan efter större och djupare förståelse och att konst och kultur är viktiga inslag i bildningsresan. I samma motion yrkande 9 tar motionärerna upp vikten av en levande breddkultur. Motionärerna menar att en levande bredd- och amatörkultur ger människor möjlighet att utöva kulturella uttryck, utvecklas och bildas. I samma motion yrkande 21 vill motionärerna att spel, analogt eller digitalt, ska kunna ta del av offentligt stöd. Motionärerna menar att spelkulturen inte alltid getts samma status som andra kulturformer trots att spel i olika former alltid har varit en del av människans vardag och kultur.

Utskottets ställningstagande

De nationella kulturpolitiska målen lyfter fram att kulturpolitiken ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser och bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Många verksamheter med statligt stöd, inte minst för barn och unga men även för professionella kulturarbetare, syftar därför till både eget skapande inom t.ex. Skapande skola och främjande insatser inom bl.a. litteratur och läsning.

Begreppet breddkultur associerar till delaktighet och en producerande eller skapande kultur där civilsamhällets och ideella aktörer ofta är centrala för genomförandet. Utskottet tycker att det i sammanhanget är värt att lyfta fram spelhobbyförbundet Sverock som bildades för ca 30 år sedan och som i dag är ett av Sveriges största ungdomsförbund med ca 55 000 medlemmar i 2 800 föreningar. Sverock samlar, utvecklar och sprider spelhobbyn inom alla genrer, dvs. bordsspel, digitala spel och levande spel. Här startar och driver unga människor sina egna föreningar på egna villkor och skapar verksamhet tillsammans.

Utskottet finner inga skäl att rikta ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med motionsyrkandena och avstyrker därmed motion 2018/19:2295 (MP) yrkandena 9, 15 och 21.

De nationella minoriteternas kultur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att möjliggöra fler kulturella uttryck utifrån minoritetsperspektiv med hänvisning till redan gjorda insatser.

Motionen

Anna Sibinska m.fl. (MP) anför i motion 2018/19:2295 yrkande 20 att kultur kan vara en stark kraft för att bryta den okunskap som finns i dag kring samer och de nationella minoriteterna. Motionärerna vill därför möjliggöra för fler kulturella uttryck utifrån minoritetsperspektiv och på minoritetsspråken finska, jiddisch, romani chib, tornedalsfinska och samiska.

Utskottets ställningstagande

Institutet för språk och folkminnen (ISOF) samlar in, bevarar och forskar om dialekter, ortnamn, personnamn och folkminnen och arbetar med språkvård och språkpolitik. ISOF ska även utveckla arbetet med tillämpningen av Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet. Just nu utreder ISOF frågan om språkcentrum och föreslår att två nya språkcentrum inrättas, ett för finska i Uppsala och ett för meänkieli med placering i Kiruna och Övertorneå. Sametinget driver två språkcentrum för samiska. Regeringen har vidare gett ISOF och Sametinget ett gemensamt uppdrag att se över behovet av insatser för samiskt arkivmaterial, bl.a. om det behövs ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv.

Utskottet vill i sammanhanget även uppmärksamma de lag- och förordningsändringar inom politiken för de nationella minoriteterna som trädde i kraft i början av året. De nya reglerna syftar bl.a. till att stärka det grundläggande skyddet för de nationella minoriteternas språk och kultur och till att stärka de utökade rättigheter som finns inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska. Några av de lagändringar som är aktuella för yrkandet är ändringar i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och skollagen (2010:800). Ändringarna i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk innebär bl.a. att kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Innebörden av samråd förtydligas i lagen.

Utskottet noterar också att regeringen har skickat en förfrågan till Unesco om att bli partner i FN:s internationella år för urfolksspråk 2019. I samband med detta har Sametinget tilldelats medel för språkaktiviteter under urfolksspråkåret som ska syfta till att främja samiska språk och samisk kultur.

Utskottet anser att motionsyrkandet till stora delar är tillgodosett och avstyrker därmed motion 2018/19:2295 (MP) yrkande 20.

Reservationer

1. Former för styrning och finansiering, punkt 1 (M, L)

av Christer Nylander (L), Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Viktor Wärnick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkandena 2 och 4 samt

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Kultur finns och finansieras i offentlig, privat och ideell sektor. En modern kulturpolitik inkluderar alla dessa och arbetar för att de ska kunna utvecklas enskilt och tillsammans.

Vi vill understryka vikten av en mångfald av finansiärer tillsammans med fria resurser inom kulturpolitiken. Det offentliga stödet ska även i fortsättningen vara ambitiöst, men kulturskapare måste ha fler möjliga finansiärer att vända sig till. Donationer till och köp av kultur ska vara avdragsgillt; det behövs fler stiftelser för kulturfinansiering och villkoren för privat kultursponsring bör förbättras.

Att skapa goda förutsättningar för konsten och kulturen handlar också om att belysa hur kulturpolitiken hänger samman med andra politikområden. När människor får behålla mindre av sin lön drabbar det kultursektorn i synnerhet. Kulturpolitik bör därför inte reduceras till en tävlan om att dela ut bidrag. Frågan om kulturens villkor är långt större och mer komplex än så.

Det är vidare självklart att armlängds avstånd ska råda mellan kulturens utövare och politiker. Det är grundläggande att konsten ska vara fri. Staten ska inte gå in och villkora, dvs. styra, konsten och de fria institutionerna, hur vällovliga dessa ambitioner än är. De statliga kulturpolitiska målen ska inte bli styrande i sådan grad att de exkluderar vissa grupper. På flera områden finns i dag en koppling mellan kvalitet och bidragsgivning – det gäller t.ex. för litteraturstödet. Vi menar att alla statliga bidrag och anslag till institutioner, kulturskapare, fria grupper etc. ska vara utformade på ett sätt som bidrar till långsiktig kvalitetsutveckling. Särskilda utvärderingsgrupper, med armlängds avstånd till politiken, bör utvärdera kvalitetsaspekter. Internationellt deltagande i dessa grupper bör eftersträvas.

Därför vill vi att regeringen ser över regleringsbrev och statliga uppdrag i syfte att minska den politiska styrningen av konstens och kulturens innehåll och säkra att det statliga stödet inom kulturområdet är kvalitetsdrivande. Vidare vill vi att regeringen utreder hur kulturens finansiering kan breddas för att möjliggöra och värna en mångfald av finansiärer inom kulturområdet.

2. Regional kulturverksamhet, punkt 2 (M, C, L)

av Christer Nylander (L), Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M) och Viktor Wärnick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 12,

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 2 i denna del och

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 2 och

bifaller delvis motionerna

2018/19:2196 av Carina Ödebrink (S) och

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Kultursamverkansmodellen var en reform som Alliansen drev igenom för att skapa goda möjligheter för ett rikt kulturliv med både bredd och djup och som bejakar regionala prioriteringar och variationer vad gäller kulturlivet. Kultursamverkansmodellen har i sin helhet tjänat kulturen väl och bör värnas. Modellen behöver dock, efter mer än tio år, reformeras. För att lyfta kulturlivet i hela landet vill vi stärka och vidareutveckla kultursamverkansmodellen.

Rollerna inom kultursamverkansmodellen behöver tydliggöras. Dessutom behöver vi förbättra kontaktytorna för kulturinstitutioner och fristående kulturutövare som känner att de saknar dialog med nationella beslutsfattare. Det nationella stödet bör fördelas med större förtroende för de lokala och regionala kompetenserna. Det statliga kulturstödet måste också präglas av långsiktighet. Staten har sedan kultursamverkansmodellens införande backat från finansieringsansvaret genom väldigt låga anslagshöjningar. Ambitionen är att de resurser som staten tillför ska användas för att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen. Därefter ska den regionala nivån avgöra hur dessa mål bäst uppnås. Det innebär också att regeringen i möjligaste mån bör undvika att kringgå samverkansmodellen och peka ut enskilda verksamheter som ska få statligt stöd. Vi vill också att regionerna i samverkan med den nationella nivån

tar fram en nationell kulturplan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Digital utveckling, punkt 3 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 1 och 3 samt
bifaller delvis motion
2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 22.

Ställningstagande

Med den digitala tekniken har mycket kultur och kunskap blivit tillgänglig för så många fler. Det har blivit enklare att sprida kultur och möjligheten till delaktighet är nu större än någonsin. Det digitala samhället har blivit en del av vår vardag. Detta märks inte minst genom nya breda kulturformer som dataspel, möjligheter att se föreställningar som görs på en annan kontinent hemmavid eller den svenska musiken som sprids och uppskattas i stora delar av världen. Möjligheten att både ta del av kultur och själv skapa genom digital teknik måste tas till vara. Vi har nu t.ex. en framgångsrik svensk bransch för utveckling av dataspel och appar, ett kreativt entreprenörskap som engagerar många. Sverige har framgångsrika kreativa och kulturella näringar där det finns stor tillväxtpotential.

Vi vet inte i dag vilka nya kulturella yttringar som kommer att uppstå när tekniken utvecklas. Med de möjligheter som digitalisering ger får fler möjlighet att finna ett uttryck som passar just dem. Med detta krävs ett öppet förhållningssätt från offentligt håll så att även ungas aktiviteter på internet kan få stöd. Även inom traditionell kultur som opera har föreställningar utvecklats för att platsa i det nya digitala visningsfönstret. Ökat samspel i kulturfrågor mellan politik, näringsliv och engagerade eldsjälur kan skapa ökade förutsättningar för jobb liksom för lokal och regional utveckling, attraktivitet och turism, kunskapsutveckling och nya exportframgångar.

Jag vill främja ett brett kulturliv där nya digitala uttryck och mångkultur frodas tillsammans med traditionella kulturformer och där kulturella och kreativa näringar blomstrar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Internationellt samarbete, punkt 4 (C, L)

av Christer Nylander (L) och Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 3 och
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Sverige ska vara öppet, välkomnande och intresserat av omvärlden och söka sig utåt. Detta är särskilt viktigt på kulturens område där de internationella impulserna alltid varit avgörande. Denna öppenhet och mångfald är viktig i sig, men också för vårt välstånd. Sverige ska öka sitt engagemang i det internationella kultursamarbetet. Attraktiva förutsättningar för etablering och upprätthållande av konstnärliga miljöer på hög internationell nivå ska skapas.

För att fler människor ska kunna få nya och vidgande kulturella intryck vill vi både sprida och utveckla vårt kulturliv genom internationella kontakter. Det kan exempelvis ske genom samarbete med vänorter, ökad aktivitet inom området via våra ambassader och konsulat och genom direkt utbyte mellan aktiva kulturutövare. För ett kulturliv i världsklass krävs även goda förutsättningar att sprida och ta del av kultur som skapats i andra länder. För att lyckas med detta och för att främja digitala företag är det viktigt att en gemensam digital marknad skapas i EU.

Vi vill öka engagemanget i det internationella kultursamarbetet och ge goda förutsättningar för ett kulturliv i världsklass. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Kultur i hela landet, punkt 5 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkandena 2 i denna del och 6.

Ställningstagande

De nationella kulturinstitutionerna måste sprida sin verksamhet och göra den mer tillgänglig i hela landet. Detta kan göras på många sätt. Ett sätt är att låta ett antal framträdande regionala scener, som exempelvis Dalhalla, få status som nationella scener. Då kan t.ex. Kungliga Operan ha Dalhalla som sin scen under en tid varje år. Det skulle kunna lyfta både den speciella scenen och bidra till att locka nya besökare både inom landet och internationellt.

Ytterligare ett sätt att skapa såväl nationellt som internationellt intresse för vårt kulturliv är att inrätta ett system för ett nationellt kulturhuvudstadsår. Idén är att en svensk stad vartannat år får statusen nationell kulturhuvudstad. Då kan också mindre städer få uppmärksamhet och chans att visa upp och särskilt utveckla sitt kulturliv.

Jag vill att regeringen ser över möjligheterna för de nationella kulturinstitutionerna att sprida sin verksamhet i hela landet och att ett nationellt kulturhuvudstadsår inrättas.

6. Nordens hus, punkt 6 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:653 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Genom likheter i levnadsbetingelser med våra nordiska grannländer och årtusenden av nära och naturliga relationer har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram.

Denna nordiska kulturgemenskap utgör också grunden för de nordiska ländernas nära politiska samarbete på många områden. Vi menar att behovet av att fördjupa det nordiska samarbetet och betona den nordiska kulturgemenskapen i dag är starkare än någonsin för att inte riskera att den nordiska dimensionen försvagas i kölvattnet av en ökad globalisering och allt tydligare ambitioner om centralisering och likriktning från EU:s ledning.

Både Island och det självstyrande området Färöarna har inrättat var sitt Nordens hus för nordiskt samarbete och nordiskt kulturutbyte. Liknande hus finns i de självstyrande områdena Åland och Grönland samt i Finland.

Ett liknande centrum för nordisk dialog och nordiskt kulturutbyte i Sverige skulle kunna bidra till en mer livskraftig debatt om de nordiska frågorna och ett ökat fokus på de förenande dragen i de nordiska ländernas kulturer och historia. Visserligen finns det ett nordiskt informationskontor och institutioner i Sverige i dag, men vi förespråkar ett mer omfattande och allsidigt nordiskt hus med samtliga nordiska medborgare som tilltänkt målgrupp.

Vi vill därför att regeringen utreder möjligheterna att inrätta ett Nordens hus i Sverige, oavsett om det finns förutsättningar för medfinansiering från Nordiska ministerrådet eller inte, och att möjligheterna att samverka med Föreningen Norden ses över.

7. Kultur på recept, punkt 7 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1285 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Kultur på recept är en modell som instiftades under alliansregeringen och vi menar att den har varit en framgång. Forskning visar att kulturupplevelser och kulturaktiviteter kan hjälpa till att stimulera och rehabilitera personer som stått utanför arbetsmarknaden länge. Framför allt gäller det personer som drabbats av stress, utbrändhet och stroke samt personer som varit isolerade under en längre period och som därmed har tappat självkänslan och inte sökt sig tillbaka till arbetsmarknaden.

Flera års forskning visar på att man kan minska stressnivåerna med hjälp av kulturupplevelser. Samtidigt som kulturen hjälper dem som mest behöver det, tryggas även kulturutövares arbetstillfällen. Modern sjukvård med evidensbaserad forskning och kunskap ska ligga till grund för sjukvården. Med den senaste erfarenheten kan vi utveckla kunskap som leder till framgång och nya sätt att behandla patienter på och utveckla arbetet framåt.

Vi vill att forskning omsätts i praktik och att regeringen utreder reformer för att kultur i vården implementeras och används inom hälso- och sjukvården på bredare front.

8. Kulturkanon, punkt 8 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1647 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att det i Sverige finns ett starkt behov av en breddad och fördjupad diskussion kring ämnen som kultur, historia och identitet.

Danmark tog 2016 fram en s.k. Danmarkskanon för immateriellt kulturarv. Kanonen är ett bildningsprojekt som syftar till att skapa debatt och medvetenhet om vad ”vi” i form av danskhed handlar om, för att danskarna bättre ska känna sig själva och sina förutsättningar och på så vis stärka sin kulturella medvetenhet och identitet.

En större arrangerad diskussion genomfördes där privatpersoner, skolklasser, politiker och organisationer fick lämna in olika förslag. Totalt inkom över 2 400 förslag på samhällsvärderingar, traditioner och företeelser som danskarna vill ta med sig in i sitt samhälles framtid. Utifrån dessa sammanställde experter 20 övergripande samhällsvärderingar som gick upp för omröstning, varefter de 10 värderingar som fick flest röster slutligen blev de som i dag utgör kanonen.

Vi tycker att Sverige bör låta sig inspireras av Danmark vad gäller denna form av kanon, och föreslår att det tas fram en egen kanon för svenska samhällsvärderingar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:653 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheterna att inrätta ett Nordens hus i Sverige bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1285 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kultur på recept och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1647 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en immateriell kulturkanon för Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred utredning om att bredda kulturens finansiering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat engagemang i det internationella kultursamarbetet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stöd till kulturen ska vara kvalitetsdrivande och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om formerna för kultursamverkansmodellen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2196 av Carina Ödebrink (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens bidrag till den regionala samverkansmodellen bör ses över och utvecklas, för ökad kulturell jämlikhet och likvärdighet, och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att jämna ut den geografiska kulturklyftan och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en levande breddkultur och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hyressättningsmodell för kulturinstitutionerna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturens roll i bildningen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om urfolket samerna och de nationella minoriteternas kultur och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spelkultur och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digitalisering och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att främja ett brett kulturliv där nya digitala kulturella uttryck och mångkultur frodas sida vid sida med traditionella kulturformer och där kulturella och kreativa näringar blomstrar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla kultursamverkansmodellen och inrätta ett nationellt kulturhuvudstadsår och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningar för ett kulturliv i världsklass och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka det kulturella utbytet med övriga världen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för de nationella kulturinstitutionerna att sprida sin verksamhet i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att minska den politiska styrningen av konsten och kulturens innehåll och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla kultursamverkansmodellen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och möjliggöra en mångfald av finansärer inom kulturområdet och tillkännager detta för regeringen.